

Technische analyse

S&P 500: krachtig herstel, euforie?

Het herstel in de maand november was aanzienlijk krachtiger dan ik had voorzien, waarbij de eerdere top uit juli bij 4.607 al bijna werd getest. Hoe nu verder?

In het langetermijnbeeld bevinden veel belangrijke indices zich nog steeds in een groot topvormingsproces. Ondanks de krachtige herstelbewegingen afgelopen maand, is er geen sprake van een nieuwe bullmarkt in de aandelenmarkten.

Euforie en intermarktindicatoren

Er leek afgelopen maand sprake te zijn van een enorme euforie onder beleggers: een contrair signaal. Vooral de bewegingen in de 10-jaarsrente zijn belangrijk. Daar zien we in het langetermijnbeeld nog steeds een krachtige bullmarkt waarbij, na de eerdere hogere toppen, er nu sprake is van een forse maar normale terugtest voor de vorming van een hogere bodem. Ook de andere intermarktindicatoren, zoals de olie- en de goudprijs, geven niet aan dat er in de aandelenmarkten sprake zou zijn van een nieuwe bullmarkt.

Eerder toppatroon opgeheven

De doorbraak boven de 4.395 zorgde ervoor dat zowel de steil dalende toppenlijn als de vorige top werd gebroken. Dit was het startsein voor de versnelling van de opwaartse herstelbeweging met een forse gap. Hiermee werd het eerder gevormde hoofd-schouderpatroon weer opgeheven.

Top gezet zodra S&P 500 onder de 4.400 sluit

Hoe nu verder? Een structurele doorbraak boven de 4.607-top (juli) zorgt voor meer potentieel richting de top van 4.815. Maar ook in dat scenario blijft er in het lange beeld nog steeds sprake van een enorm topvormingsproces (dubbele top). We moeten in het kortetermijnbeeld alert zijn op toppatronen rond de 4.609 waarna de volgende neerwaartse fase echter pas start onder de 4.390 - 4.400 (stijgende bodemlijn, vorige top en sluiting opwaartse gap). Daaronder ontstaat opnieuw een aanzienlijke neerwaartse ruimte.

De 10-jaarsrente is een belangrijke factor voor de aandelenmarkten. Deze rente is nu bezig met de vorming van een volgende bodem in een enorme bullmarkt. Dit zou betekenen dat de kans op een volgende forse neerwaartse beweging in de aandelenmarkten groot is.

Dubbele top in de S&P 500 is een reëel scenario. We moeten dan ook alert zijn op de vorming van toppatronen en bevestiging onder een belangrijke steunzone.

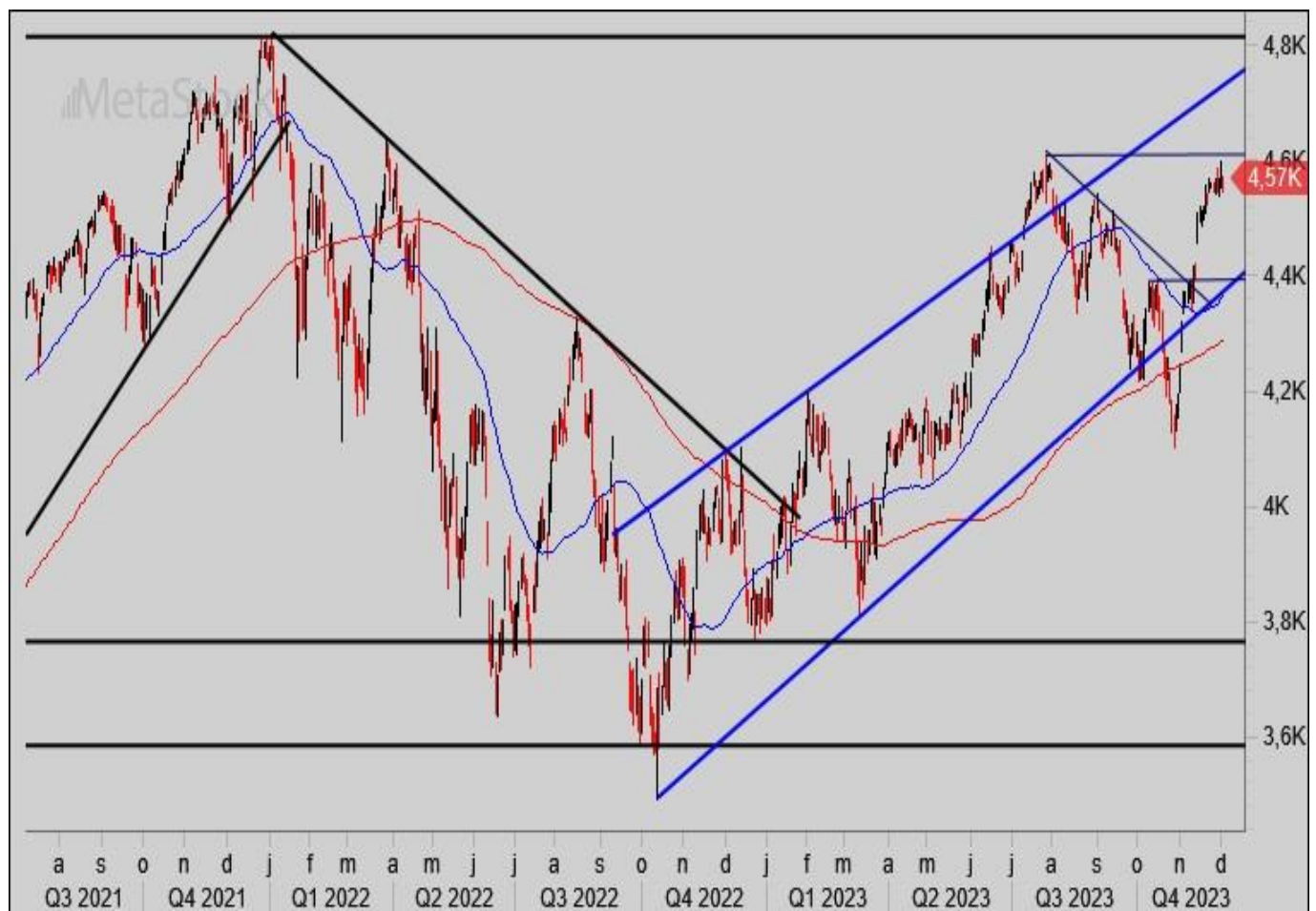
Visie technische analyse:

trend	steunniveaus	weerstandniveaus
Topvorming in lange dalende trend	4.537 / 4.509 / 4.459	4.607 / 4.637 / 4.730

Bas Heijink werkt sinds 1998 bij ING en is sinds 2008 Technisch Analist bij het Investment Office. Bas studeerde Beleidsgerichte Financiële Economie aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. In 2014 ontving hij een 'Gouden Stier' als winnaar van de publieksprijs 'Beste beleggingsexpert' van beleggingssite Belegger.nl. In 2016 en 2017 ontving hij opnieuw Gouden Stieren: als winnaar van de publieksprijs Beste technisch analist.

Grafiek S&P 500-index op dagbasis, slotkoers 4 december

Bron: Reuters Metastock XVIII, 5 december 2023. Zie ook onze [uitleg van technische begrippen](#)

Risicobarometer ING Investment Office

Signaal	=	
Macro-economie	=	Groei wereldeconomie zwakt af, maar recessie lijkt voorlopig onwaarschijnlijk
Liquiditeit / rente	+	Centrale banken zijn klaar met renteverhogingen, financiële condities verbeteren
Waardering	=	Waardering aandelen rond langjarig gemiddelde, obligatierentes op aantrekkelijke niveaus
Sentiment ¹	=	Sentimentindicatoren zijn de afgelopen weken weer wat verbeterd
Technische analyse ²	-	In veel indices is het technische beeld nog zwak
Deze tabel wordt maandelijks geüpdatet. Laatste wijziging: 22 november 2023		

¹ Contra-indicator, zeer negatief sentiment kan beoordeeld worden als positief.

² Technische analyse (TA) is een manier om de koersontwikkeling op financiële markten te voorspellen en is één van de signalen die onze risicobarometer stuurt. Alle signalen (waaronder het TA-sigitaal) worden onafhankelijk van elkaar bepaald en opgeteld tot één (totaal) risicosigitaal. Dit sigitaal is bepalend voor onze tactische assetallocatie.

Disclaimer

Deze beleggingsaanbeveling is opgesteld door Bas Heijink, technisch analist en is uitgebracht door het ING Investment Office, onderdeel van ING Bank N.V. op 5 december 2023 om 08:00 uur. Voor het opstellen van deze beleggingsaanbeveling is gebruik gemaakt van de volgende wezenlijke informatiebronnen: Credit Suisse, BofA Securities, Goldman Sachs, Bloomberg, CreditSights, UBS, Standard & Poor's, Moody's, Fitch, ING FM, Citi, J.P. Morgan, Thomson Reuters Datastream, Sustainalytics of Reuters Metastock. Deze beleggingsaanbeveling is gebaseerd op de volgende waarderingsgrondslagen, methoden en aannames: koerswinstverhouding, koersboekwaardeverhouding of net asset value (NAV). Voor deze beleggingsaanbeveling zijn geen beschermde modellen gebruikt. Een beschrijving van het ING-beleid ten aanzien van informatiebarrières en belangenverstrengeling kunt u [hier](#) vinden. Tenzij anders vermeld, zal ING Bank N.V. de beleggingsaanbeveling niet actualiseren. Ontwikkelingen die zich na het opstellen van deze beleggingsaanbeveling hebben voorgedaan, kunnen van invloed zijn op de juistheid van de aannames waarop deze beleggingsaanbeveling is gebaseerd. Beleggingsaanbevelingen worden over het algemeen 2 tot 4 keer per jaar herzien. Deze beleggingsaanbeveling behelst geen individueel beleggingsadvies maar slechts een algemene aanbeveling waarop beleggers hun beleggingsbeslissingen mede kunnen baseren en vormt geen uitnodiging tot het aangaan van welke overeenkomst of verbintenis dan ook. Deze beleggingsaanbeveling is gebaseerd op aannames en vormt geen garantie voor een bepaalde ontwikkeling of resultaat. Aan deze beleggingsaanbeveling kunnen geen rechten worden ontleend. Beslissingen op basis van deze beleggingsaanbeveling zijn voor uw eigen rekening en risico. Noch ING Bank N.V. noch ING Groep N.V. noch enige andere rechtspersoon die tot de ING Groep behoort, aanvaardt aansprakelijkheid voor enige schade in welke mate dan ook die voortvloeit uit het gebruik van bovenstaande beleggingsaanbeveling of de daarin opgenomen informatie. Beleggen brengt risico's en kosten met zich mee. U kunt uw inleg of een deel ervan verliezen. De waarde van uw belegging kan fluctueren. In het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst. ING Bank N.V. is niet geregistreerd als broker-dealer en investment adviser zoals bedoeld in de Amerikaanse Securities Exchange Act van 1934, respectievelijk de Amerikaanse Investment Advisers Act van 1940, zoals van tijd tot tijd gewijzigd, en evenmin in de zin van andere toepasselijke wet- en regelgeving van de afzonderlijke staten van de Verenigde Staten van Amerika (hierna tezamen: 'Amerikaanse beleggingswetgeving'). Deze beleggingsaanbeveling is niet gericht tot en niet bestemd voor 'U.S. Persons' in de zin van de Amerikaanse beleggingswetgeving. Kopieën hiervan mogen niet worden verzonden of worden meegebracht naar de Verenigde Staten van Amerika of worden verstrekt aan U.S. Persons. ING Bank N.V. is statutair gevestigd te Amsterdam, handelsregister nr. 33031431 Amsterdam en staat onder toezicht van Autoriteit Financiële Markten AFM. ING Bank N.V. is onderdeel van ING Groep N.V. Alle rechten voorbehouden. Deze beleggingsaanbeveling mag niet worden verveelvoudigd, gekopieerd, gepubliceerd, opgeslagen, aangepast of gebruikt in welke vorm dan ook, online of offline, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ING Bank N.V. ©2023 ING Bank N.V., Amsterdam.